

29.4.2011

Lyckad delinvalidpension med hjälp av fungerande arbetsarrangemang

Man har positiva erfarenheter av delinvalidpensioner, vilka dock är förknippade med utmaningar. Ett framgångsrikt arbete med hjälp av delinvalidpension förutsätter i synnerhet lyckade arbetsarrangemang och hela arbetsgemenskapens positiva attityd till den partiellt arbetsföra.

Erfarenheterna av delinvalidpensioner framgår av Kevas undersökning ”Edelleen työkykyinen” (Fortfarande arbetsför), där arbetstagare och chefer på kommunsektorn själva berättar om sina erfarenheter när det gäller användningen av delinvalidpensioner.

Under den senaste tiden har man flitigt diskuterat främjandet av fortsatt arbete när det gäller partiellt arbetsföra samt möjligheterna att stöda fortsatt arbete med hjälp av delinvalidpension. Men man har dock forskat lite i användningen av delinvalidpensioner.

En attitydförändring nödvändig

Arbetstagarna upplevde att en av de viktigaste sakerna vid delinvalidpension är att man har den övriga arbetsgemenskapens stöd. Chefens positiva inställning till den partiellt arbetsföra är viktig, eftersom han eller hon ofta verkar som exempel för de övriga medlemmarna i arbetsgemenskapen. Den partiellt arbetsföras arbete får dock inte öka de övriga anställdas arbetsmängd, eftersom detta lätt kan försämra atmosfären på arbetsplatsen. Man kan också genom sin egen verksamhet påverka arbetskamraternas inställning genom att vara flexibel t.ex. i fråga om arbetsturer.

- För att det i fortsättningen ska vara lättare att sysselsätta partiellt arbetsföra krävs också en allmän attitydförändring. Man behöver mer förståelse för att det finns olika slags arbetstagare, också partiellt arbetsföra och åldrande arbetstagare. Allas arbetsinsats kan dock vara värdefull, bara arbetsarrangemangen lyckas, betonar Maija Träskelin.

Arbetsarrangemangen på arbetsplatsen är grunden för allt

Den viktigaste utmaningen för arbetsgivaren och chefen när det gäller att sysselsätta en partiellt arbetsför är arbetsarrangemangen – hur ska man hitta en vikarie för den partiellt arbetsföra arbetstagaren och hur ska man dela upp hans eller hennes arbete i olika delar?

- Man måste också överväga hur arbetet på deltid påverkar hela arbetsplatsens och arbetsgemenskapens verksamhet. Arbetskulturen i Finland grundar sig fortfarande starkt på den tanken att alla arbetar full arbetstid och t.ex. arbetsturer är ofta uppbyggda i enlighet med detta. Cheferna efterlyser större flexibilitet och vidd i arbetslivets strukturer, berättar forskare Maija Träskelin.

Den partiellt arbetsföra arbetstagarens kunskaper och resurser ska kunna samordnas med arbetsplatsens behov och de krav som arbetet ställer. Det är också viktigt att arbetets meningsfullhet bevaras och att arbetstagaren upplever att arbetet ger tillräckligt med utmaningar för honom eller henne.

29.4.2011

Den partiellt arbetsföra måste själv vara mycket aktiv

Arbetstagarna anser att det ofta är informationsgången som medför problem för den som får delinvalidpension. Det krävs mycket aktivitet av en arbetstagare som är partiellt arbetsför, för att han eller hon ska hållas à jour med omständigheterna på arbetsplatsen och inom arbetsgemenskapen.

I denna undersökning var arbetstagarna arbetsvilliga och aktiva i sin egen sak, vilket är en synnerligen betydelsefull faktor med tanke på fortsatt arbete. Det är svårare att fortsätta arbeta om arbetstagarens arbetsmotivation och villighet att fortsätta är svaga.

Mer information om delinvalidpension behövs

Man sökte sig ofta till delinvalidpension på rekommendation från företagshälsovården, men dessutom behöver cheferna mer information om saken, så att även de bättre kan stöda arbetstagarna.

- Ökad information om saken skulle åtminstone ge mer möjligheter att överväga olika alternativ när en arbetstagares arbetsförmåga går ned. Cheferna behöver mer information också om de praktiska arrangemangen samt möjligheter att ordna deltidarbete, berättar Maija Träskelin.

Antalet anställda med delinvalidpension har ökat kraftigt på kommunsektorn under de senaste 10 åren. Den är alltid ett i ekonomiskt hänseende mer lönsamt alternativ för både arbetstagaren och arbetsgivaren än full invalidpension. En arbetstagare kan söka sig till delinvalidpension om arbetsförmågan har gått ned med minst 2/5. En lyckad delinvalidpension kan utgöra ett betydande stöd för fortsatt arbete. År 2009 var över 90 % i arbete av dem som lyfte delinvalidpension på kommunsektorn.

Bakgrunden till undersökningen

Forskningsmaterialet utgjordes av temaintervjuer med 12 personer, åtta arbetstagare med delinvalidpension och fyra chefer. Denna intervjuundersökning utgör en del av Kevas mer omfattande forskningsprojekt som gäller användningen av delinvalidpensioner på kommunsektorn. I projektets senare skeden kommer ämnet att granskas med hjälp av statistik och en enkätundersökning.

Publikationen ”Edelleen työkykyinen: Kokemuksia osatyökyvyttömyyseläkkeiden käytöstä, niiden haasteista ja mahdollisuuksista kunta-alalla” kan läsas på Kevas webbsidor (endast på finska).

Ytterligare information

Forskare Maija Träskelin, tfn 050 411 8925

Pensionsdirektör Helena Pankakoski, tfn 020 614 2409